

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

**DĖL RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2022 METŲ ATASKAITOS PATVIRTINIMO**

Nr.
Raseiniai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 4 punktu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 10 straipsniu ir Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, 6.3. papunkčiu, Raseinių rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**,

patvirtinti Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaitą (pridedama).

Šis sprendimas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo paskelbimo ar įteikimo suinteresuotai šaliai dienos gali būti skundžiamas Regionų administracinio teismo Šiaulių rūmams (Dvaro g. 80, LT-76298 Šiauliai).

Savivaldybės meras

Arvydas Nekrošius

PATVIRTINTA

Raseinių rajono savivaldybės tarybos

2024 m.   d. sprendimu Nr.

**RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2022 M. ATASKAITA**

TURINYS

ĮVADAS	3
1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA.....	4
2. BENDROJI DALIS.....	6
2.1. Pagrindinių stebėsenos rodiklių savivaldybėje analizė ir interpretavimas („šviesoforas“)..	6
3. SPECIALIOJI DALIS.....	12
3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė.....	12
3.1.1. Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyventojų.....	12
3.1.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų.....	13
3.1.3. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų.....	14
4. SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	18
5. IŠVADOS.....	20
6. REKOMENDACIJOS.....	21

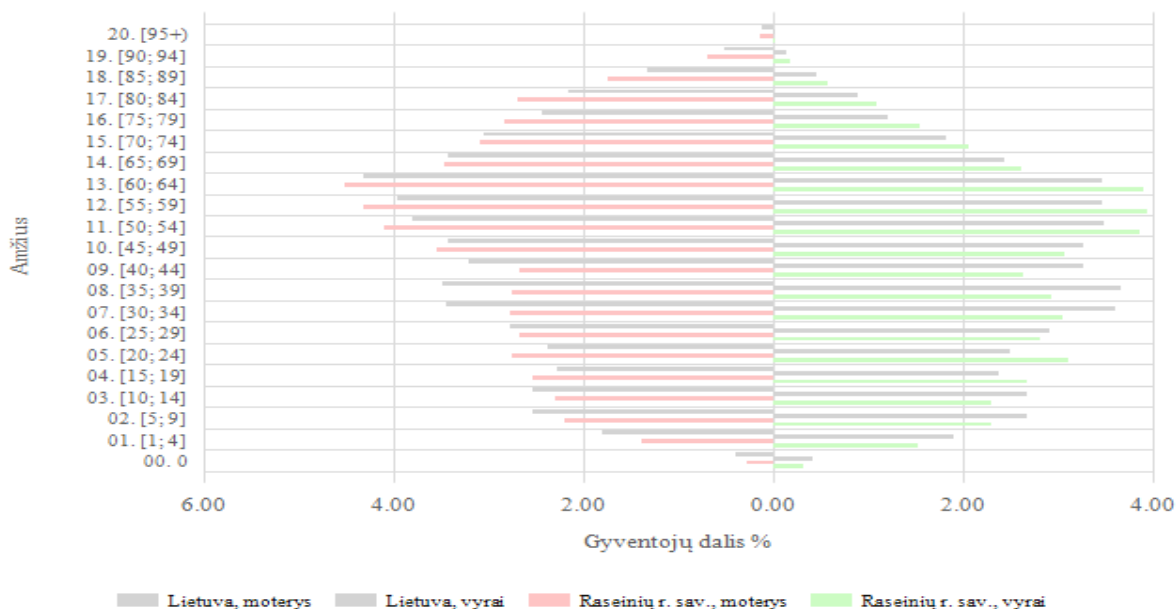
ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Raseinių rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu teikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Valstybės duomenų agentūros Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema sveikstat.hi.lt.

1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Raseinių rajono savivaldybėje 2022 m. pradžioje gyveno 30620 gyventojų – 572 asmenimis mažiau nei 2021 m. pradžioje. Vyrų sudarė 46,6 proc. (14263), moterų - 53,4 proc. (16357) gyventojų. Daugiau gyventojų gyveno kaime (59,8 proc.) nei mieste (40,2 proc.). Apžvelgiant gyventojų struktūrą (žr. 1 pav.) ir lyginant pagal amžių bei lytį matyti, kad ji panaši į bendrą šalies gyventojų struktūrą. Didžiąją dalį gyventojų sudarė darbingo amžiaus asmenys (18–64 m.) – 61,7 proc., vaikai (0–17 m.) – 15,6 proc., kas penktas gyventojas buvo pensinio amžiaus (65+) (22,8 proc.). 2022 m. Raseinių rajone daugiau nei šalyje gyveno 15–24, 50–94 m. amžiaus vyrų bei 15-24, 45-94 m. amžiaus moterų. Tačiau 0-14 m. amžiaus grupėje abiejų lyčių gyventojų procentas buvo mažesnis už Lietuvos rodiklį. Raseinių rajone 2022 m. gimė 165 kūdikiai (27 mažiau nei 2021 m.) t. y. mažiausias jų skaičius per dvidešimtmetį. Gimstamumo rodiklis rajone tesiekė 5,4/1000 gyv. (2021 m. – 6,2/1000 gyv.). Neženkliai padidėjo bendrasis mirtingumas. Raseinių rajone 2022 m. mirė 575 asmenys, 6 asmenimis mažiau nei 2021 m. 21,0 proc. mirusių asmenų buvo jaunesni nei 65 m., beveik pusė (43,5 proc.) mirė būdami 65–84 metų, daugiau kaip trečdalis (35,5 proc.) – 85 m. ir vyresni. Mirtingumo rodiklis rajone siekė 18,9/1000 gyv. (2021 m. – 18,8/1000 gyv.). 2022 metais Raseinių rajone natūralus gyventojų prieaugis išliko neigiamas - 3,5/1000 gyv.

1 pav. Raseinių r. savivaldybės demografinis medis

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

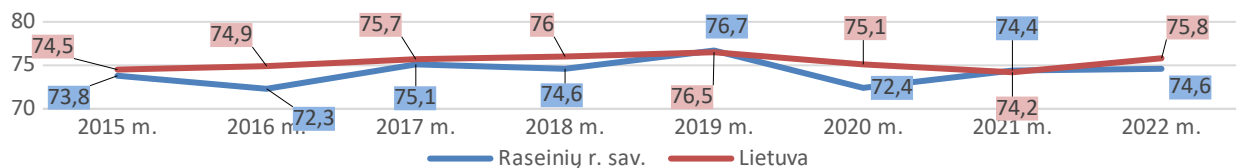
Stebint santuokų ir ištuokų rodiklius, 2022 metais Raseinių rajone pastebėta, kad santuokų rodiklis (6,3/1000 gyv.) 2 kartus buvo didesnis nei ištuokų (2,8/1000 gyv.). 2022 metais Raseinių

rajono savivaldybėje įregistruotų santuokų ir ištuokų skaičius padidėjo, santuokų iki 191 (2021 m. – 155), ištuokų - 84 (2021 m. – 78).

Sveikata savivaldybėje.

Penkios pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, COVID-19 liga, išorinės mirties priežastys ir virškinimo sistemos ligos sudarė 91,5 proc. visų mirties priežasčių. Nuo kraujotakos sistemos ligų mirė daugiau kaip pusė, t. y. 57,9 proc. visų mirusiųjų (333 mirtys), nuo piktybinių navikų – 16,9 proc. (97 mirtys), nuo COVID-19 ligos – 7,3 proc. (42 mirtys), dėl išorinių mirties priežasčių – 6,1 proc. (35 mirtys) ir nuo virškinimo sistemos ligų – 3,3 proc. (19 mirčių) visų mirusiųjų.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (VGT) – tai pagrindinis gyventojų sveikatos rodiklis, parodantis bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų bei gydymo veiksmingumą. Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės Lietuvoje dinamika rodo, kad gyventojų gyvenimo trukmė nuolat ilgėjo iki 2019 m., o pastaruosius trejus metus – kito netolygiai, Raseinių rajone – pastaruosius trejus metus ilgėjo. 2022 m. Raseinių rajono savivaldybėje VGT buvo 74,6 m., Lietuvos vidurkis – 75,8 m. Tai reiškia, kad Raseinių r. gyventojų VGT buvo 1,2 metais trumpesnė už šalies vidurkį (2 pav.).

2 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2022 metais

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Socioekonominė situacija savivaldybėje.

2022 m., lyginant su 2021 m., Raseinių rajono savivaldybėje sumažėjo registruoto nedarbo lygis (atitinkamai 10,1 proc. ir 14,7 proc.). 2022 m. registruoto nedarbo lygio rodiklis Raseinių rajono savivaldybėje buvo didesnis, lyginant su bendru Lietuvos rodikliu (9,0 proc.). Analizuojant gyventojų padarytas nusikalstamas veikas, susijusias su narkotikais, 2022 m. stebimas mažėjimas, lyginant su 2021 m. (33,1/100 000 gyv. ir 45,7/100 000 gyv.), taip pat Raseinių rajone šis rodiklis buvo mažesnis, lyginant su bendru Lietuvos rodikliu (64,4/100 000 gyv.). Įtariamų nepilnamečių skaičius Raseinių rajone, padariusių nusikalstamas veikas 2022 m. ženkliai sumažėjo, lyginant su 2021 m. (168,4/100 000 vaikų ir 974,0/100 000 vaikų), taip pat šis rodiklis buvo mažesnis nei bendras Lietuvos vidurkis (569,0/100 000 vaikų). 2022 m., lyginant su 2021 m., Raseinių rajone padidėjo gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai (173,7 gyv./licencijai ir 173,6 gyv./licencijai), tai rodo, kad sumažėjo tabako gaminių prieinamumas rajone, tačiau rajono rodiklis išlieka blogesnis nei bendras Lietuvos vidurkis (201,0 gyv./licencijai). Stebimas sumažėjusių

gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai (194,8 gyv./licencijai ir 203,3 gyv./licencijai), tai rodo padidėjusį alkoholinių gėrimų prieinamumą rajone, tačiau Raseinių rajono rodiklis yra geresnis nei bendras Lietuvos vidurkis (171,5 gyv./licencijai).

2. BENDROJI DALIS

2.1. Pagrindinių stebėsenos rodiklių savivaldybėje analizė ir interpretavimas („šviesoforas“)

Pagrindinio rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas lyginant praėjusių metų Raseinių rajono savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Vadovaujantis „šviesoforo“ principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes (po 12 savivaldybių kiekvienoje grupėje):

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei* ir žymimos **žalia spalva**;

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su prasčiausiais rodikliais grupei* ir žymimos **raudona spalva**;

- likusių 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**. Šių savivaldybių rodikliai interpretuojami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį.

Raseinių rajono gyventojų sveikatos ar su sveikata susijusios stebėsenos ataskaitoje analizuojamų metų rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 2 lentelėje „*Raseinių rajono savivaldybės sveikatos ar su sveikata susijusių rodiklių profilis*“.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais, buvo pasirinktos 3 pagrindinio rodiklių sąrašo reikšmės, kurių rodiklis ar pokyčio kryptis prastesnė lyginant su šalies reikšmėmis. Sudarius Raseinių rajono probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) sąrašą, buvo atlikta atrinktų rodiklių detalesnė analizė ir vertinimas (žr. Specialioji dalis).

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami pagrindinio sąrašo rodikliai suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiamas atvejų skaičius savivaldybėje, trečiajame - Raseinių rajonosavivaldybės rodiklio reikšmė, ketvirtajame - atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, penktajame- mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštajam - didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, septintajame - savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarp visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

1 lentelė. Raseinių rajono savivaldybės sveikatos ar su sveikata susijusių rodiklių profilis

RODIKLIS	Atvejų skaičius savivaldybėje		Savivaldybės rodiklis		Lietuvos rodiklis	Mažiausia rodiklio reikšmė	Didžiausia rodiklio reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva		
	1	2	3	4	5	6	7			
	2021 m.	2022 m.	2021 m.	2022 m.	2022 m.	2022 m.	2022 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai.										
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	74	75	74,4	74,6	75,8	68,5	80,6	0,96	1,00	0,98
Išvengiamas mirtingumas	153	178	70,9	79,8	74,2	56,0	85,8	0,98	0,97	1,08
1. 1. TIKSLAS. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį										
1.1. 1.1. uždavinys – sumažinti skurdo lygį ir nedarbą										
Mirtingumas dėl savižudybių / standartizuotas mirtingumo dėl savižudybių rodiklis (X60-84) 100 000 gyventojų	9	11	29,1/25,0*	36,2/37,3*	18,6/18,0*	6,7	48,8	2,24	1,45	1,95
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	9	9	29,1	29,6	39,2	0,0	75,6	0,94	0,78	0,76
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 vaikų	108	103	42,2	40,6	60,3	37,1	205,0	0,58	0,66	0,67
Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyventojų	Naikinamas soc. rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir apskaitos tvarka									
Ilgalaikio nedarbo lygis	1056	508	5,5	2,7	2,2	0,4	7,0	1,31	1,14	1,23
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	-572	-474	-18,5	-15,6	18,1	-23,8	70,9	-33,50	10,88	-0,86
1.2. uždavinys - sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu										
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių / standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V00–Y89) 100 000 gyventojų	31	35	100,3/89,8*	115,2/104,7*	82,5/79,7*	48,8	169,9	1,30	1,16	1,40
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose,	1356	1427	381,3	407,5	359,4	174,7	629,4	1,41	1,22	1,13

	skaičius 1000 vaikų										
	Socialinės pagalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų	1085	1003	35,1	33,0	22,8	3,4	75,4	1,63	1,48	1,45
	Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų	4	12	12,9	39,5	22,1	5,7	65,4	1,52	0,66	1,79
2 TIK	2. TIKSLAS. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką										
	2.1. uždavinys - kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą										
	Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyventojų	1	1	0,5	0,5	1,0	0,0	2,6	0,50	0,50	0,50
	Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyventojų	90	89	129,9	128,6	134,2	74,7	188,0	0,80	1,04	0,96
	Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	118	159	60,7	83,9	68,1	28,8	127,2	0,97	1,05	1,23
	Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyventojų	6	10	1,9	3,3	33,2	0,0	62,6	0,3	0,09	0,10
	2.2. uždavinys - kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį										
	Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo / standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyventojų	1	3	3,2/3,3*	9,9/7,6*	4,1/4,0*	0,0	22,4	1,30	0,63	2,41
	Mirtingumas dėl nukritimo / standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyventojų	4	5	12,9/12,1*	16,5/13,9*	16,4/15,9*	0,0	45,1	0,73	0,72	1,01
	2.3. uždavinys – mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių										
	Mirtingumas dėl transporto įvykių / standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyventojų	1	0	3,2/4,2*	0,0/0,0*	6,0/5,9*	0,0	24,3	0,84	0,48	0,00
	Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	0	0	0,0	0,0/0,0*	1,5/1,4*	0,0	10,9	0,00	0,00	0,00
	Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyventojų	8	18	25,9	59,2	49,2	14	125,1	0,73	0,51	1,20
	2.4. uždavinys - mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą										
	Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui	52	132	52,5	131,7	876,7	33,0	35618,6	0,16	0,06	0,15
	Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams (proc.)	-	-	65,3	83,5	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
	Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)	-	-	43,0	63,6	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra	nėra
	3. TIKSLAS. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą										
	3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą										
	Mirtingumas dėl priešasčių, susijusių su narkotikų vartojimu / standartizuotas mirtingumo dėl priešasčių, susijusių su	1	0	3,2/2,5*	0,0/0,0*	4,0/4,0*	0,0	30,7	0,00	1,14	0,00

narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų										
Mirtingumas dėl priešasčių, susijusių su alkoholio vartojimu / standartizuotas mirtingumo dėl priešasčių susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyventojų	6	9	19,4/19,9*	29,6/26,7*	22,8/21,7*	0,0	53,8	1,19	0,80	1,30
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	14	10	45,3	32,9	64,9	0,0	288,4	0,69	0,55	0,50
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	30906	30394	173,6	173,7	201,0	69,7	378,0	0,87	0,87	0,86
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	30906	30394	203,3	194,8	171,5	37,0	350,5	1,19	1,16	1,14
3.2. uždavinys - skatinti sveikos mitybos įpročius										
Kūdikių, išimtinai žindyti iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	43	39	25,1	35,1	38,5	6,6	62,1	0,80	0,70	0,91
4. TIKSLAS. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius										
4.1. uždavinys - užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais										
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų	613	835	20,0	27,6	18,0	11,8	34,8	1,32	1,42	1,53
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų	60	72	2,2	2,8	1,8	0,0	3,5	0,88	1,44	1,56
4.2. uždavinys - plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą										
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	190	176	2,8	2,6	1,8	1,1	6,0	1,53	1,56	1,44
Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	20	22	6,5	7,2	7,7	2,5	13,8	1,03	0,89	0,94
Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	318163	327262	10,3	10,8	9,3	6,5	12,1	1,15	1,17	1,16
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyventojų. (nauji atvejai)	1	1	3,2	3,3	2,9	0,0	15,1	0,00	1,33	1,14
Sergamumas ŽIV (B20-B24) ir lytiškai plintančiomis ligomis (A50-64), rodiklis 10 000 gyventojų	1	0	0,3	0,0	2,2	0,0	4,6	0,20	0,18	0,00
4.3. uždavinys - pagerinti motinos ir vaiko sveikatą										
Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių	0	0	0,0	0,0	3,0	0,0	31,6	1,50	0,00	0,00
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepavimo apimtys	210	247	92,9	93,6	86,5	66,7	100,0	1,03	1,05	1,08
1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo), poliomieliito ir B tipo Haemophilusinfluenzae infekcijos vakcinos (3 dozės) skiepavimo apimtys	198	189	94,7	93,1	90,0	81,8	100,0	1,02	1,06	1,03
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje	168	410	7,5	18,5	11,2	2,0	39,8	0,60	0,66	1,65
Vaikų, neturinčių eduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	602	564	24,7	22,4	23,6	7,2	34,4	0,89	1,09	0,95

Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 gyventojų	3	1	6,4	2,2	2,3	0,0	24,1	2,93	2,37	0,96
4.4. uždavinys - stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę										
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų / standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyventojų	313	333	1012,7/843,6*	1095,6/895,9*	794,7/785,2*	450,3	1632,5	1,41	1,23	1,38
Mirtingumas nuo piktybinių navikų / standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis (C00-C96) 100 000 gyventojų	84	97	271,8/223,0*	319,1/272,7*	279,0/262,9*	150,1	503,3	0,97	0,99	1,14
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų / standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60-I69) 100 000 gyventojų	68	80	220,0/173,5*	263,2/211,8*	191,9/188,5*	96,3	605,9	1,02	1,18	1,37
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	192	195	62,1	64,2	72,6	32,5	156,7	0,75	0,89	0,88
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	1362	2549	27,3	51,2	57,6	21,5	77,1	0,74	0,60	0,89
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje	3988	4079	58,2	59,2	54,7	32,2	71,1	1,09	1,09	1,08
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	4321	6085	39,8	56,0	56,1	37,8	68,4	0,87	0,83	1,00
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	3135	3184	45,3	46,5	49,6	30,6	66,3	0,81	0,96	0,94

*Standartizuotas rodiklis. Standartizacija (angl. standardization) – paprastai taikoma aprašant mirtingumą, sergamumą ir ligų paplitimą įvairiose populacijose arba įvairiais laikotarpiais. Kaip žinoma, šiems rodikliams didelę įtaką gali daryti nemažai veiksnių – gyventojų amžiaus struktūra, vyrų ir moterų santykis populiacijoje, populiacijų rasiniai ar tautiniai skirtumai ir pan. Darydami poveikį gyventojų sveikatos būklės rodikliams šie veiksniai apibendrintai vadinami iškraipiančiais veiksniais (angl. confounders), dėl kurių tampa labai sunku objektyviai palyginti įvairias populiacijas.

Remiantis 2 lentelėje pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matyti, kad:

- 14 rodiklių reikšmių yra geresnės už Lietuvos vidurkį (**žalioji zona**):
  - Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 vaikų;
  - Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis 10 000 gyventojų;
  - Mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyventojų;
  - Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyventojų;
  - Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometru;
  - Mirtingumas dėl priešasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyventojų;
  - Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų;
  - Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui;
  - Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis, rodiklis 10 000 gyventojų;
  - Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1000 gyvų gimusių kūdikių;
  - 2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepavimo apimtys;
  - Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje;
  - Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų;
  - Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, finansavimo programoje.
- 10 rodiklio reikšmių yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (**raudonoji zona**):
  - Išvengiamas mirtingumas;
  - Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyventojų;
  - Ilgalaikio nedarbo lygis;
  - Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų;
  - Mirtingumas dėl išorinių priešasčių 100 000 gyventojų;
  - Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų;
  - Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyventojų;
  - Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų;

- Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyventojų;
  - Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų 100000 gyventojų.
- Likusios rodiklių reikšmės patenka į vidutinę, **geltonąją zoną**.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais, buvo pasirinktos 3 pagrindinių rodiklių sąrašo reikšmės iš raudonosios zonos. Prioritetas suteiktas toms savivaldybės problemoms, kurių santykis dižiausias lyginant su Lietuvos vidurkiu.

Detaliai analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti šie rodikliai:

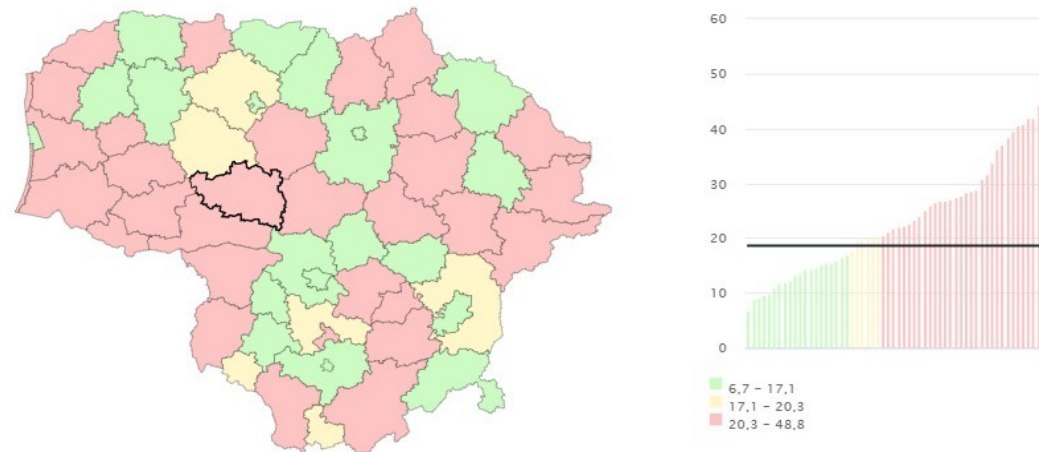
- Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyventojų;
- Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų;
- Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų.

3. SPECIALIOJI DALIS.

3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė

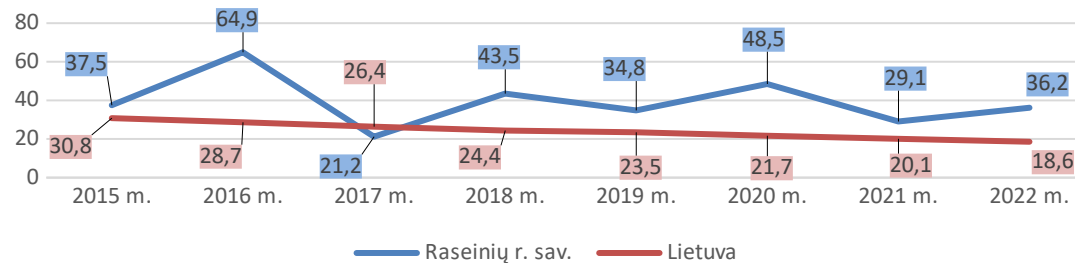
3.1.1. Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyventojų

Savižudybė – ilgalaikis procesas, nulemtas daugelio dvasinių, psichologinių, socialinių, psichopatinių veiksnių. Tai valingas, paties žmogaus atliktas gyvybei grėšmingas veiksmas, sukiantis mirtį. Savižudybių problema vis dar aktuali ir opi beveik visose savivaldybėse. Lietuvoje savižudybių skaičiaus mažėjimas stebimas nuo 2013 m., tačiau Raseinių rajono savivaldybėje savižudybių skaičius kasmet kinta netolygiai. 2022 m. Lietuvoje nusižudė 527 asmenys, t.y. 18,6 atv./100 000 gyv., Raseinių rajone – 11 (36,2 atv./100 000 gyv.) (3 pav.).

3 pav. Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyventojų 2022 metais
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuojant Raseinių rajono mirtingumo dėl savižudybių rodiklį, 4 pav. matyti, kad šis rodiklis kinta netolygiai ir 2022 metais išaugo. 2022 m. savivaldybės rodiklis (36,2 atv./100 000 gyv.) 1,9 karto viršijo Lietuvos vidurkį (18,6 atv./100 000 gyv.).

4 pav. Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015-2022 m.
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2022 m. Raseinių rajone 10 kartų didesnis mirtingumas dėl savižudybių registruojamas vyrų tarpe. Rajone per 2022 m. nusižudė 10 vyrų ir 1 moteris (2021 m. – 7 vyrai, 2 moterys). Didesnį vyrų savižudybių skaičių gali lemti pasirenkami žiauresni savižudybės būdai, kurie dažniau baigiasi mirtimi. Taip pat vyrus galimai smarkiau veikia išsiskyrimai, jie labiau reaguoja į ekonominius sunkumus. Didesnė dalis mirusiųjų dėl savižudybių buvo kaimo gyventojai.

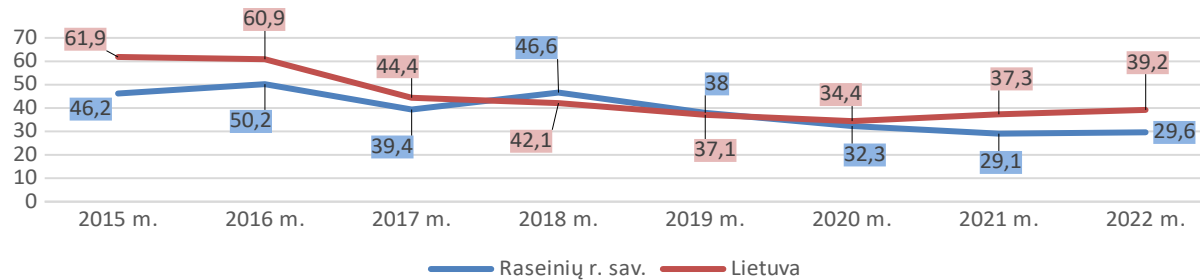
Analizuojant pagal amžių, didesnis mirtingumo dėl savižudybių skaičius stebimas darbingo amžiaus (18-64 m.) asmenų grupėje. Per paskutinius aštuonerius metus vaikų (0-17 m.) tarpe savižudybės buvo registruotos 2018 m. - 2 atvejai (2 lentelė).

2 lentelė. Raseinių rajono gyventojų savižudybių skaičius pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes 2015–2022 metais

	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Iš viso	13	22	7	14	11	15	9	11
<i>Pagal lytį</i>								
Vyrai	11	20	7	13	9	13	7	10
Moterys	2	2	0	1	2	2	2	1
<i>Pagal gyvenamąją vietą</i>								
Miestas	8	7	2	8	3	7	1	5
Kaimas	5	15	5	6	8	8	8	6
<i>Pagal amžiaus grupes</i>								
0-17 m.	0	0	0	2	0	0	0	0
18-44 m.	3	8	3	5	0	7	0	6
45-64 m.	7	10	4	6	4	4	5	2
65+ m.	3	4	0	1	7	4	4	3

Šaltinis: Higienos instituto Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

Nuo 2018 m. sausio 1 d., įsigaliojus naujai Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų redakcijai, į sąrašą buvo įtrauktas naujas rodiklis „Bandymų žudytis skaičius 100 000 gyventojų“. 2022 m. Lietuvoje buvo užregistruoti 1109 bandymai nusižudyti (39,2/100 000 gyv.), iš jų 9 bandymai žudytis užregistruoti Raseinių rajono savivaldybėje (29,6/100 000 gyv.). 5 pav. matyti, kad rajono rodiklis paskutinius trejus metus geresnis už Lietuvos rodiklį. Bandymas žudytis praeityje laikomas didžiausiu vėlesnės savižudybės rizikos veiksniu. Net po metų šis rizikos veiksnys išlieka stiprus.

5 pav. **Bandymų žudytis dinamika Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015-2022 m. (100 000 gyv.)**

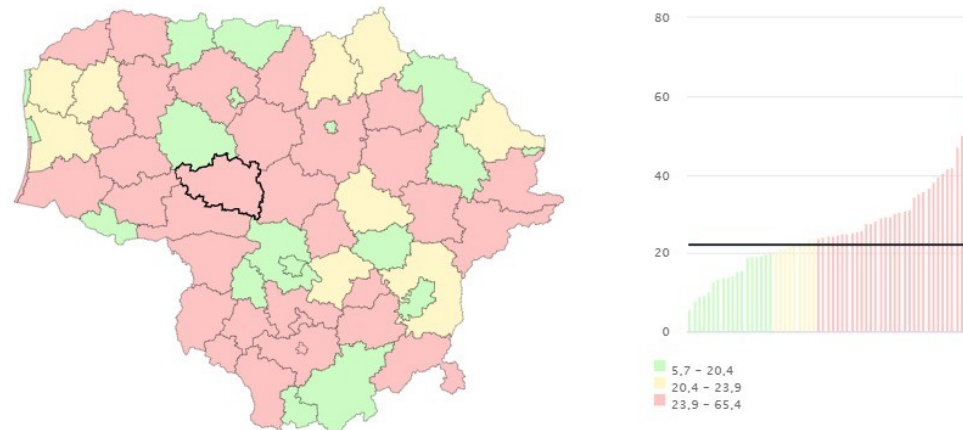
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

3.1.2. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyventojų

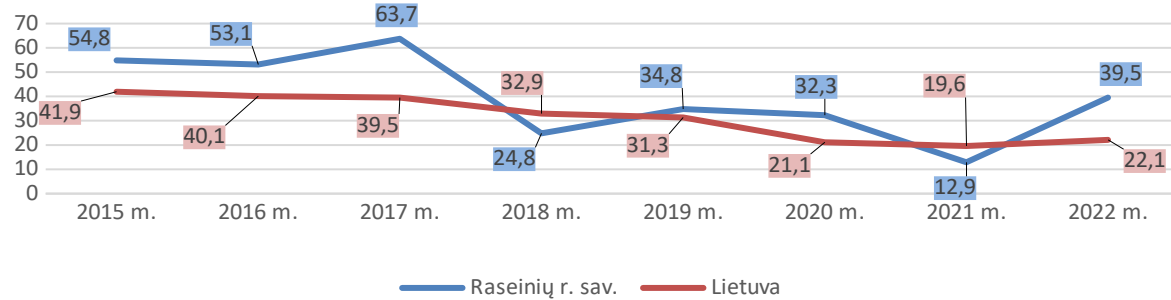
Tuberkuliozė – visuomenei pavojinga infekcija, kadangi tuberkuliozės bakterijos nuo sergančio asmens plinta gana lengvai, be to, valstybei brangiai kainuoja tuberkuliozės gydymas, nes ligoniai ilgai (apie 80 dienų) gydomi specializuotuose tuberkuliozės stacionaruose, ligonių gydymas ir priežiūra užtrunka ilgai (6-24 mėn., o kartais ir ilgiau).

Lietuvoje sergamumas tuberkulioze yra aktuali problema, kadangi visose savivaldybėse 2022 m. buvo registruojami nauji šios ligos atvejai. Iš viso Lietuvoje 2022 m. užregistruota 627 nauji tuberkuliozės atvejai (22,1/100 000 gyv., Raseinių rajone – 39,5/100 000 gyv.) (6 pav.).

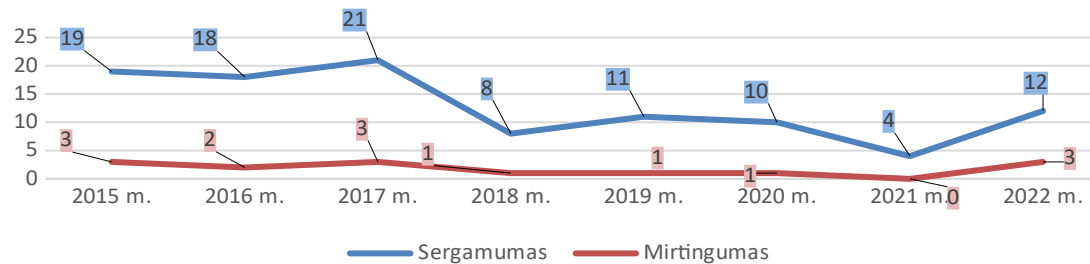
Analizuojant Raseinių rajono gyventojų sergamumo tuberkulioze rodiklį, 7 pav. matyti, kad šis rodiklis 2022 metais išaugo ir yra didžiausias per penkerius metus. Savivaldybės rodiklis (39,5/100 000 gyv.) 1,8 karto viršijo Lietuvos vidurkį (22,1/100 000 gyv.).

7 pav. Sergamumas tuberkulioze 100 000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Raseinių rajono savivaldybėje 2022 m. užregistruota 12 naujų tuberkuliozės atvejų, 8 atvejais daugiau nei 2021 m. (8 pav.). Raseinių rajone 2022 m. dėl tuberkuliozės mirė 3 gyventojai (2 vyrai, 1 moteris; 2 kaimo ir 1 miesto gyventojas). Didžioji dalis mirusiųjų – 60-64 metų amžiaus, 1- vyresnio amžiaus (85-89 metų amžiaus).

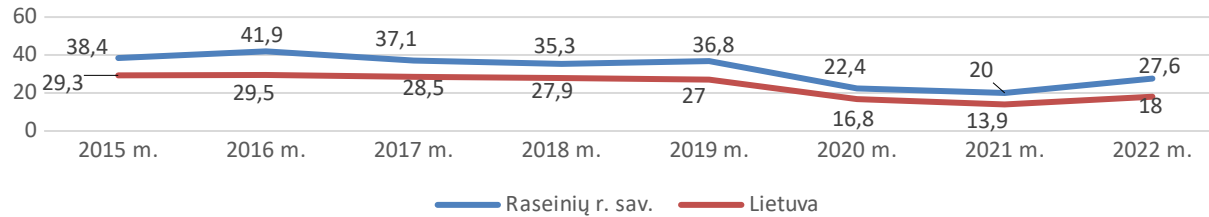
8 pav. Raseinių rajono gyventojų sergamumas, mirtingumas tuberkulioze 2015–2022 metais (abs. sk.)

Šaltinis: Higienos instituto Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

3.1.3. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1000 gyventojų

Išvengiamos hospitalizacijos yra tokios hospitalizacijos, kurių visiškai arba didelės dalies galima išvengti, jeigu būtų pakankamai prieinama ir kokybiška ambulatorinė sveikatos priežiūra, kurioje vykdoma ligų profilaktika, ankstyva diagnostika ir suteikiamas tinkamas gydymas. Išvengiamų hospitalizacijų rodiklis skaičiuojamas netiesiogiai vertinant ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą bei kokybę.

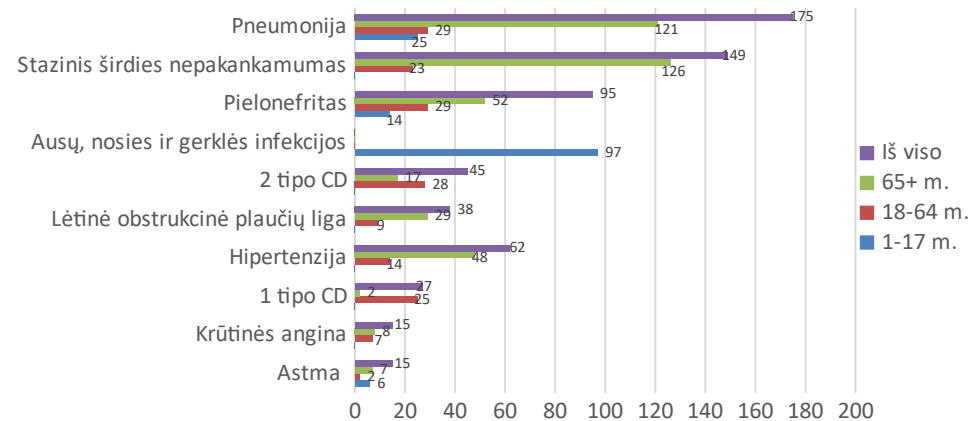
2022 metais tiek Lietuvoje tiek, Raseinių rajono savivaldybėje išaugo išvengiamų hospitalizacijų skaičius. 2022 m. Lietuvoje iš viso užregistruotos 50533 išvengiamos hospitalizacijos, 1 000-iai gyventojų teko 18,0 atvejų, tuo tarpu Raseinių rajono rodiklis 1,5 karto viršijo šalies vidurkį, ir siekė 27,6/1000 gyv. (835 atvejai) (9 pav.).

9 pav. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015-2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

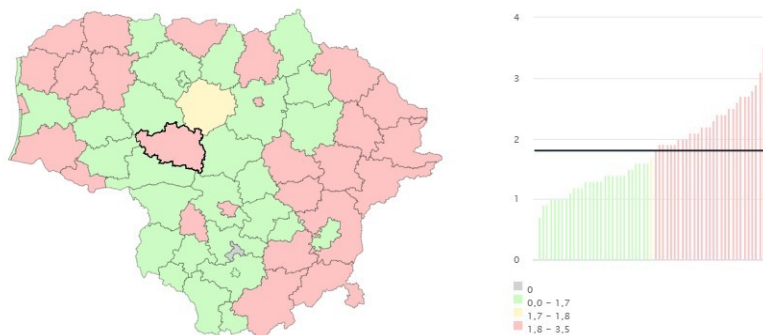
Atsižvelgiant į rodiklius pagal amžių ir priežastį, daugiausiai išvengiamų hospitalizacijų užregistruota 65 m. ir vyresnių asmenų grupėje – dažniausiai šio amžiaus gyventojai gulėjo ligoninėje dėl stazinio širdies nepakankamumo (126 atvejai), pneumonijos (121 atvejis) ir pielonefrito (52 atvejai). Vaikai dažniausiai hospitalizuojami buvo dėl ausų nosies ir gerklės – 97 atvejai ir pneumonijos – 25 atvejai. Darbingo amžiaus gyventojų pagrindinė išvengiamų hospitalizacijų priežastis – cukrinis diabetas – 53 atvejai, pneumonija – 29 atvejai, pielonefritas – 29 atvejai, kiek mažiau stazinis širdies nepakankamumas – 23 atvejai (10 pav.).

10 pav. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius pagal priežastis ir amžiaus grupes Raseinių r. savivaldybėje 2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

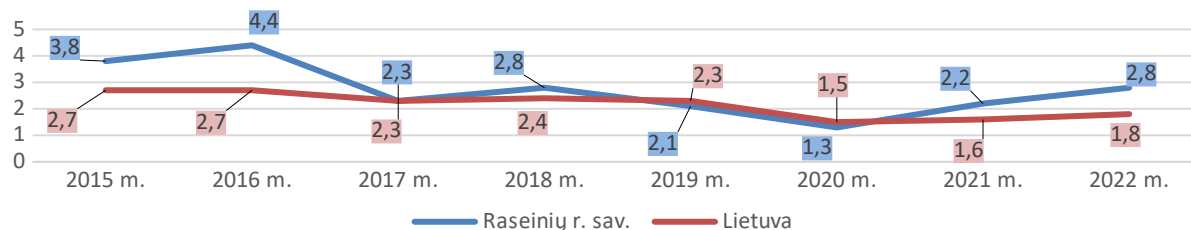
2022 metais Raseinių rajone išaugo išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius. 2022 m. Lietuvoje užregistruota virš 4 tūkst. hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto, kurias būtų galima pagydyti ambulatorinėje sveikatos priežiūros grandyje, Raseinių rajone – 72 (11 pav.).

11 pav. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1000 gyv. (18+m.) 2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

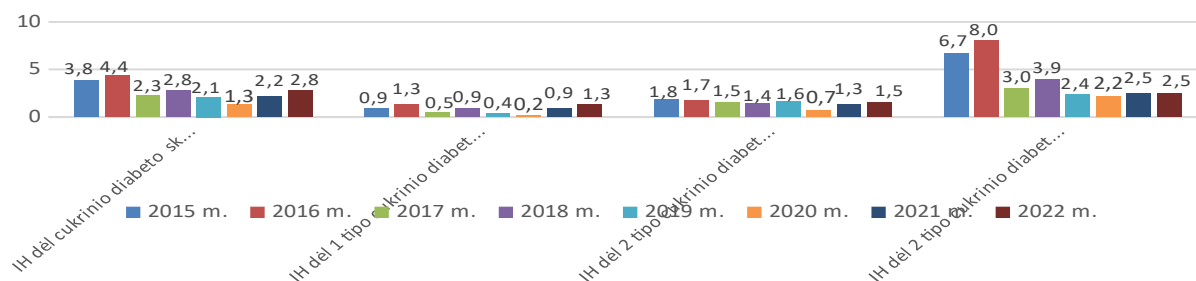
Analizuojant Raseinių rajono išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičiaus 1000 gyventojų rodiklį, 12 pav. matyti, kad šis rodiklis 2022 metais buvo didesnis 1,3 karto lyginant su 2021 m. Lietuvoje šis rodiklis taip pat išaugo. Savivaldybės rodiklis (2,8/1000 gyv.) 1,6 karto viršijo Lietuvos vidurkį (1,8/1000 gyv.).

12 pav. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1000 gyv. (18+m.) Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

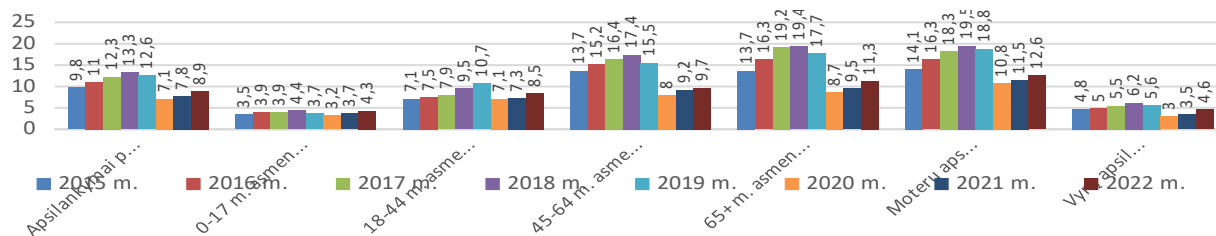
Nuo 2015 metų Raseinių rajone sumažėjo išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto tarp 18 metų ir vyresnio amžiaus žmonių ir dėl II tipo cukrinio diabeto ir jo komplikacijų tarp 65 metų ir vyresnių asmenų. Darbingo amžiaus asmenų išvengiamų hospitalizacijų rodikliai gali būti mažesni dėl socialinės apsaugos politikos – darbingi žmonės labiau linkę atsisakyti gultis į ligoninę ir gauti nedarbingumo pažymėjimą (13 pav.).

13 pav. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 1000 gyv. pagal amžiaus grupes Raseinių r. savivaldybėje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

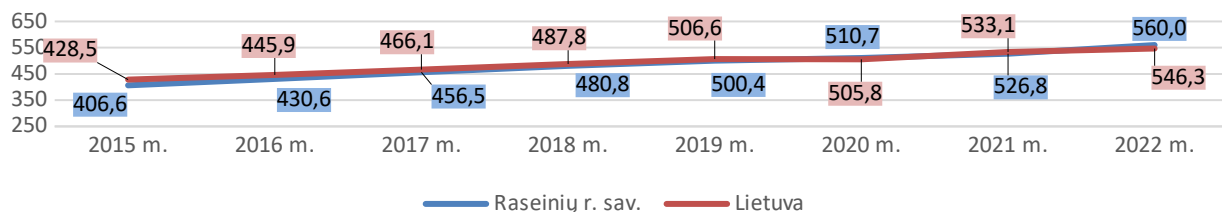
Remiantis statistiniais duomenimis matyti, kad Raseinių rajone 2022 metais padaugėjo apsilankymų pas endokrinologus. Moterų apsilankymai žymiai dažnesni nei vyrų. Tačiau abiejose grupėse 2022 metais apsilankymų pas endokrinologus skaičius padidėjo. Daugiausia į šios srities specialistus kreipiasi 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys (14 pav.).

14 pav. Asmenų apsilankymai pas endokrinologus pagal amžių ir lytį 100 gyv. Raseinių r. savivaldybėje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

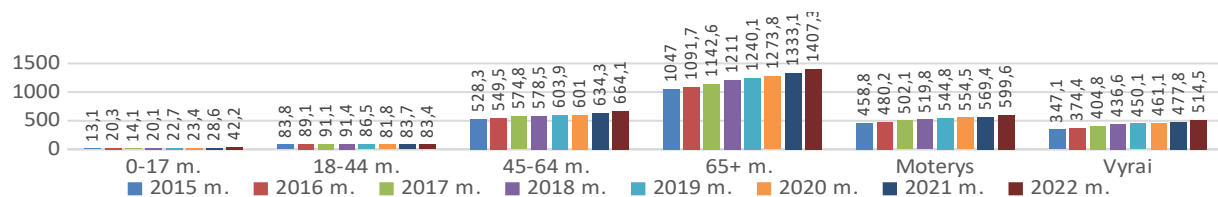
Ligotumas cukriniu diabetu Raseinių rajone tolygiai didėja nuo 2015 m. Lyginant su šalies vidurkiu, 2022 m. Raseinių rajono (560,0/10 000 gyv.) ligotumo cukriniu diabetu rodiklis buvo didesnis nei Lietuvos (546,3/10 000 gyv.) (15 pav.).

15 pav. Ligotumas cukriniu diabetu 10 000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

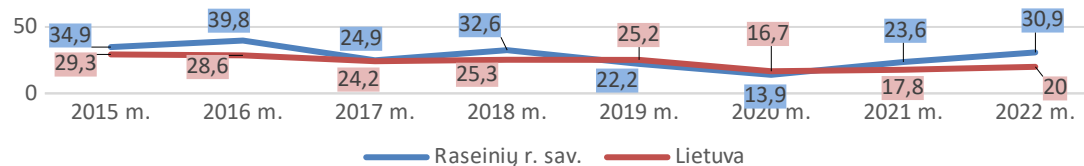
2022 m. Raseinių rajone didžiausias ligotumas cukriniu diabetu registruotas 65 metų ir vyresniems asmenims. Mažiausias – asmenims iki 17 metų amžiaus. Beveik visose amžiaus grupėse ligotumas cukriniu diabetu 2022 m. išaugo, tačiau 18-44 m. asmenų grupėje neženkiai sumažėjo. Moterų ligotumas cukriniu diabetu yra didesnis nei vyrų (16 pav.).

16 pav. Ligotumas cukriniu diabetu pagal amžių ir lytį 10 000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuojant hospitalinį sergamumą cukriniu diabetu Raseinių rajone, 17 pav. matyti, kad šis rodiklis 2022 metais išaugo ir buvo didesnis 1,3 karto lyginant su 2021 m. Savivaldybės rodiklis (30,9/10 000 gyv.) 1,5 kartus viršijo Lietuvos vidurkį (20,0/10 000 gyv.).

17 pav. Hospitalinis sergamumas cukriniu diabetu 10 000 gyv. Raseinių r. savivaldybėje ir Lietuvoje 2015–2022 metais

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

4. SAVIVALDYBĖS GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

2022 m. Lietuvoje jau antrą kartą vyko Suaugusiųjų gyvenenos tyrimas. Gyvensenos tyrimai savivaldybėse atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, kuriame nustatyta, kad savivaldybių visuomenės sveikatos biurai pagal Higienos instituto parengtą metodiką ir klausimynus ne rečiau nei kas 4 metus atlieka gyventojų gyvenenos stebėsenos tyrimus savivaldybėse. Pirmą kartą Suaugusiųjų gyvenenos stebėsenos tyrimas Lietuvoje atliktas 2018 m.

2022 m. Suaugusiųjų gyvenenos stebėsenos tyrimo duomenų bazę sudarė 25 449 respondentų užpildytos anketos, iš kurių 421 anketą užpildė Raseinių rajono gyventojai, iš jų 224 moterys ir 197 vyrai. Raseinių rajono savivaldybės suaugusiųjų gyvenenos stebėsenos rodiklių duomenys pateikti 3 lentelėje.

Verta paminėti, jog 12 (48 proc.) rodiklio reikšmių Raseinių rajono savivaldybės yra geresnės nei Lietuvos vidurkis, 12 (48 proc.) rodiklio reikšmių blogesnės už Lietuvos vidurkį, 1 (4 proc.) rodiklio reikšmė yra tokia pat, kaip Lietuvos vidurkis.

Spalvinis žymėjimas lentelėje rodo situacijos gerėjimą (savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė palyginus su ankstesniais metais) – žalia spalva, blogėjimą (savivaldybės rodiklio reikšmė blogesnė palyginus su ankstesniais metais) – raudona spalva, jei pokyčio nėra – geltona spalva.

3 lentelė. Raseinių rajono savivaldybės suaugusiųjų gyvenenos stebėsenos rodikliai (proc.)

RODIKLIS	Savivaldybės rodiklis		Lietuvos rodiklis	Santykis: savivaldybė/Lietuva	
	2018 m.	2022 m.	2022 m.	2018 m.	2022 m.
1. Gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas, prislėgta nuotaika, artimi žmonės, ilgalaikės sveikatos problemos ir gyvensenos keitimas					
1.1. Gyvenimo kokybės, sveikatos vertinimas, laimingumas					
Suaugusiųjų, kurie savo gyvenimo kokybę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	57,2	72,0 	69,5	0,93	1,04
Suaugusiųjų, kurie savo dabartinę sveikatos būklę vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	57,6	60,2 	62,4	0,99	0,96
Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ar labai laimingi, dalis	52,5	61,3 	59,9	0,90	1,02
1.2. Prislėgta nuotaika, artimi žmonės, ilgalaikės sveikatos problemos ir gyvensenos keitimas					

Suaugusiųjų, kurie neturi nė vieno artimo žmogaus, kuriuo galėtų pasitikėti susidūrus su sunkiomis asmeninėmis problemomis, dalis	-	5,7		5,8	-	0,98
Suaugusiųjų, kuriuos per praėjusį mėnesį buvo apėmusi prislėgta nuotaika, nerimas šiek tiek labiau ar daug labiau nei anksčiau, dalis	17,1	19,8	↑	23,5	1,03	0,84
Suaugusiųjų, kurie turi ilgalaikių sveikatos problemų, dalis	-	42,4	●	36,9	-	1,15
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bandė keisti savo gyvenimą, bet nepakeitė, dalis	-	65,7	●	64,8	-	1,01
2. Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir mitybos įpročiai)						
Suaugusiųjų, kurie užsiima energinga fizine veikla bent po 30 min. 5 dienas ir daugiau per savaitę, dalis	40,8	27,7	↓	28,3	1,01	0,98
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis (proc.)	30,5	31,3	↑	36,6	0,88	0,86
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis (proc.)	41,6	48,0	↑	46,1	0,99	1,04
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis	-	21,2	●	18,6	-	1,14
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis	-	7,0	●	5,4	-	1,30
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per dieną geria energinius gėrimus, dalis	-	2,4	●	1,8	-	1,33
Suaugusiųjų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	47,1	37,2	↓	39,9	1,08	0,93
3. Rizikingas elgesys						
3.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas						
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo tabako gaminius, dalis	18,6	18,9	↑	16,3	1,08	1,16

Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien vartojo tabako gaminius, dalis	-	19,0 	15,9	-	1,19
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	0,7	4,1 	5,2	0,64	0,79
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių kasdien rūkė elektronines cigaretes arba naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	-	3,4 	4,9	-	0,69
3.2. Alkoholio ir narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimas					
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų kasdien vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	1,6	1,4 	1,4	1,07	0,63
Suaugusiųjų, kurie per paskutines 30 dienų vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis	31,5	17,1 	21,8	1,08	1,00
Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėnesių vartojo alkoholinius gėrimus kartą per savaitę ir dažniau, dalis	13,4	13,2 	18,3	0,85	0,72
Suaugusiųjų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (narkotikų) be gydytojo paskyrimo, dalis	2,7 (per paskutinius 12 mėn.)	6,2 	12,0	0,84	0,52
3.3. Saugumas kelyje					
Suaugusiųjų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis	-	43,7 	32,8	-	1,33
Suaugusiųjų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis	-	92,8 	91,2	-	1,02
Suaugusiųjų, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu, dalis	-	8,8 	10,2	-	0,86

- 2022 m. keitėsi klausimynas, buvo įtraukti papildomi klausimai

5. IŠVADOS

1. 28 proc. Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmių pateko į žaliąją zoną, 52 proc. į geltonąją, 20 proc. į raudonąją zoną.
2. Raseinių rajono savivaldybėje 2022 m. lyginant su 2021 m. pagerėjo 46 proc. rodiklių, 6 proc. nepakito, o 48 proc. pablogėjo.
3. Raseinių rajono savivaldybėje 2022 m. 54 proc. rodiklių buvo prastesni už Lietuvos vidurkį.
4. Geriausiai Raseinių rajono savivaldybėje sekasi įgyvendinti antrąjį Lietuvos sveikatos programos tikslą „Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką“. Prasčiausiai sekasi įgyvendinti pirmąjį Lietuvos sveikatos programos tikslą „Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį“.

6. REKOMENDACIJOS

1. Siekiant mažinti mirtingumą dėl savižudybių Raseinių rajone svarbu:

- Spręsti dėl Savižudybių prevencijos darbo grupės reorganizavimo į Krizių valdymo grupę (išplėsti grupės sudėtį, grupei perimti Pagalbos teikimo žalingai vartojantiems ir priklausomiems asmenims pagalbos teikimo koordinavimą). Krizių valdymo grupės veiklą vykdyti sistemingai ir kryptingai, numatant, kokius rodiklius vertinant bus matuojamas savižudybių prevencijos efektyvumas ir sistemingai atlikti efektyvumo vertinimą.

- Atnaujinti 2018 m. birželio 21 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-213 „Dėl reagavimo į savižudybių riziką Raseinių rajone algoritmų patvirtinimo“ patvirtintus algoritmus – parengti aprašą, kuriame būtų konkrečiau išdėstyti algoritmo įgyvendinimui svarbūs aspektai (informacijos dalinimasis, statistinių duomenų rinkimas bei naudojimas ir pan.).
- Parengti 2-3 už reagavimo į savižudybių grėsmę atsakingus koordinatorius.
- Savižudybių prevencijos darbo grupei (Krizių valdymo grupei) parengti Savižudybių prevencijos Raseinių rajono savivaldybėje veiksmų planą, kuriame galėtų būti numatomos ir detalizuojamos priemonės bei jų vykdytojai, pavyzdžiui:
  - mokymai, kaip atpažinti savižudybės grėsmę ir į ją reaguoti bei psichologinės gerovės stiprinimo, streso ir emocijų valdymo, patyčių (mobingo) apraiškų atpažinimo ir prevencinių priemonių praktinio taikymo užsiėmimai įvairioms tikslinėms ir amžiaus grupėms;
  - sistemingas, su savižudybių problema susijusių statistinių rodiklių savivaldybėje rinkimas ir analizė, kuria vadovaujantis Savižudybių prevencijos darbo grupė (Krizių valdymo grupė) analizuotų prevencijos veikloje kylančius iššūkius;
  - papildomos visuomenės švietimo savižudybių prevencijos tema priemonės;
  - NVO įtraukimo į savižudybių prevencijos veiklas priemonės ir kt.

2. Siekiant mažinti sergamumą ir ankstyvąjį mirtingumą nuo tuberkuliozės svarbu:

- Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigoms aktyviau vykdyti tuberkuliozės prevenciją;
- Didinti visuomenės informuotumą apie tuberkuliozės epidemiologinę būklę;
- Didinti rizikos grupių asmenų motyvaciją tirtis ir gydytis;
- Organizuoti šios ligos rizikos grupių asmenų profilaktinę patikrą bei ieškoti bendradarbiavimo būdų, siekiant aukštesnių profilaktinių patikrų rezultatų;
- Vykdyti aktyvesnę informacijos sklaidą (straipsniai spaudoje bei internete) infekcinių ligų prevencijai.

3. Siekiant mažinti išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų skaičių Raseinių rajone svarbu:

- Visuomenės sveikatos ugdymo ir mokymo priemonėmis didinti žmonių informuotumą apie I ir II tipo cukrinį diabetą, jo rizikos veiksnius, simptomus, profilaktikos priemones ir galimas komplikacijas.
  - Skatinti ir Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis finansuoti mokslu pagrįstą, prevencinių priemonių, apimančių gyventojų fizinio aktyvumo, sveikatai palankios mitybos skatinimo įgyvendinimą.
  - Užtikrinti kokybišką ir savalaikią ambulatorinių paslaugų prieinamumą Raseinių rajono savivaldybės gyventojams.
  - Atsižvelgiant į tai, kad išvengiamos hospitalizacijos laikomos ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo rodikliu, asmens sveikatos priežiūros specialistai turėtų aktyviau informuoti savivaldybės gyventojus, kaip tinkamai valdyti ligą: laikytis pagal gydytojo rekomendacijas parengto mitybos režimo, užsiimti fizine veikla, tinkamai vartoti paskirtus vaistus, reguliariai konsultuotis su gydytoju. Šios prevencijos priemonės neleidžia ligai komplikuotis ir sukelti tokių sveikatos problemų, dėl kurių reiktų ilgo, sudėtingo ir brangaus gydymo stacionaruose.
-

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Raseinių rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaitos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-02-29 Nr. TS-38
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Arvydas Nekrošius Meras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-02-29 15:10
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-02-29 15:11
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC
Sertifikato galiojimo laikas	2023-07-03 08:39 - 2028-07-01 08:39
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	Ataskaita.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20240213.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2024-03-15)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2024-03-15 nuorašą suformavo Akvilė Juškienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

Nuorašas tikras

2024-03-15